

Újlaki Hangok

www.ujlakitemplom.hu

Szent Margit engesztelő élete

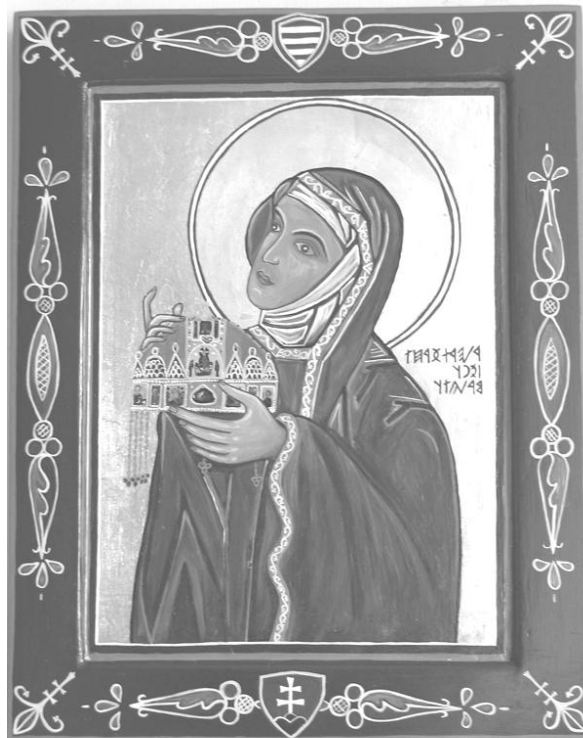
Az Egyház január 18-án ünnepli Árpád-házi Szent Margit égi születésnapját. Az utóbbi évtizedekben hagyománnyá vált, hogy a Margit-szigeti kolostor romjainál, ahol IV. Béla lánya szerzetesként élt, az esztergomi érsekek hálaadó szentmisét mutatnak be hazánkért. Idén az ünnepélyes szentmisét dr. Erdő Péter bíboros úr január 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor mutatja be, amelyre mindenkit szeretettel várnak.

Az ünnep lehetőséget ad arra, hogy Szent Margit erényekben gazdag életét újragondoljuk, és üzenetét a mai ember számára értelmezzük. A szerzetesnő erényei közül az egyik legszembetűnőbb az *engesztelés* volt. Korunkban talán érthetetlennek tűnik, hogy egy fiatal királylány miért tartotta fontosnak, hogy az Úr megbocsátó kegyelmét kérje, hiszen egész

életét tisztaságban és szegénységben, kolostorok falai között élte. A róla szóló életrajzi írásokat olvasva azonban megkaphatjuk rá a választ: Ő az engesztelését, Jézus keresztáldozatához kapcsolva magyar népéért ajánlotta fel.

Az 1510 körül, Ráskai Lea által magyarra fordított életrajz szerint Margit gyermekkorában kezébe vett egy keresztet, és megkérdezte a veszprémi szerzetesnővéreket, hogy mit jelent számukra. Amikor azok elmondták neki, hogy „Urunk Jézus Krisztus ekképpen öletett meg emberi nemzetért”, keservesen sírásra fakadt (i.m. 1). Ebben az időben vette fel a szerzetes ruháját „nagy ájtatossággal”, és a domonkos apácák regulájának szokásaival. Az írások arról is tanúskodnak, felnövekedve egyre jobban láthatta, hogy Jézus áldozatához kapcsolt élete engesztelő áldozat a magyar népért. Ezt a felismerést több történelmi esemény is erősíthette.

Margit annak tudatában élt, hogy kolostori életét szülei, IV. Béla király és Laszkarisz Mária engesztelő felajánlásának köszönheti, akik a tatárokról elszenvedett muhi vereség után (1241) megszületendő gyermeküket az ország javáért Istennek ajánlották. Batu kánnak az országból való gyors kivonulását, a megváltozott történelmi körülményeket (meghal a nagykán) az ő felajánlásával is lehetett magyarázni. Ezt erősíthették továbbá a szentekről hallott történetek, különösen

nagynénjének, Erzsébetnek az élete, akit a jóra a szegények iránti szeretet indított, de önmegtadásaiban jelen volt az engesztelés is. Engesztelésének a legfőbb oka azonban az édesapja, IV. Béla és annak fia, István közötti háború volt, aminek a meggyengült országban végzetes kimenetele lehetett.

Önmegtadásaival és engeszteléseivel is magyarázható, hogy az apa és a fia Margithoz közel, a Nyulak-szigetén kötöttek békeszerződést (1266), amely átmeneti nyugalmat jelentett az országban.

Megkapóan szép, hogy Margit túllátott az ország nyomorúságos helyzetén, és felismerte, hogy a megosztottság Jézus Krisztus Egyházát is veszélyezteti. Az egyik alkalommal, amikor a szerzetesársnői, féltve őt az önmegtadások okozta testi

gyengeségektől és betegségektől, megkérdezték tőle, minden történetekről önmagát győtri, ő feleletében az Egyháznak okozott károkat hivatkozva: az „Anyaszentegyház, minden hű keresztények anyja az ő (az Egyház) drágalátos tagjaiban metéltetik és ő igen keményen gyötörtetik. És ti azt mondjátok énnékem: «Mi tenéked benne?» Nemde nem ő szült-e a keresztvíznek miatta újonnan engemet, tiveletek együtt? Nemde az ő leányai közül való vagyok-e én? Bizony az vagyok.” (Ráskai Lea, i.m. 84k) A leírások szerint Margit halálát kortársai is engesztelő áldozatként fogták fel, mert halálának éjjelén fráter Péter a vecsernye után ezt a szót hallotta: „*A bárány meghalt.*” (uo. 101)

Mit üzen Szent Margit engesztelése a mai embernek? II. János Pál pápa szavaival élve ma is egy bűn által megosztott világban élünk, amelynek orvoslásához szolidaritásra van szükség (Sollicitudo rei Socialis, 38). Nem szabad azonban elfeledkeznünk arról, hogy a bűn lényege szerint Istentől való elfordulás. Ezért fontos számunkra az engesztelés, amely Isten Báránya áldozatához kapcsolva kapja meg igazi értelmét. Az engesztelés tárhatja fel előttünk a bűnök okozta sebek mélységét, nyithatja meg szemünket az összefogás és gyógyulás lehetőségeire is.

Ferenc atya

Karácsony, karitás, köszönet

Karácsonykor Isten szeretetének különleges megnyilvánulását ünnepeljük, és ez minket, újlakiakat is a szeretet cselekedeteire ösztönöz. A plébániai közösség nevében idén is összeállítottuk ajándécsomagjainkat. A csomagok anyagi fedezetét a november 21-i műsoros est alapozta meg, ahol a szépszámú közönség színvonalas, szórakoztató műsorszámokat láthatott. Kitétek magukért a szereplők, de a büféasztalt telerakó háziasszonyok, és persze az adakozók is: 114.700 forint gyűlt össze. Ezt a bevételt a Szent Antal perselyből 200.000 forintra egészítettük ki. A pénzből főként ünnepi csemegéket (pl. kávé, teát, kakaót, csokoládét) vásároltunk, de a szociális indíttatású csomagokba „hasznos” élelmiszer (pl. szardínia, paradicsompüré, sőt bejgli) is került. Az ajándékot egy élelmiszergyártó cég jóvoltából még néhány adománnyal (pl. zacskós leves, majonéz) ki tudtuk egészíteni. [Advent harmadik vasárnapján raktuk össze a csomagokat; néhány órával később valaki jelentős összeget adott át plébános atyának a karitás céljaira. Köszönjük ezt a karácsonyi ajándékot pártfoglaltjaink nevében, akikhez a szükség arányában el fogjuk juttatni.] A csomagokat advent utolsó nyolc napjában plébániánk vállalkozó szellemű hívei vitték el elsősorban idős testvéreinknek, de jutott csomag nagycsaládosoknak, illetve nehezebb anyagi körülmények között élőknek is. Az ajándékkal főként örömet kívántunk szerezni és erősíteni az összetartozás érzését. Ha ez sikerült, adományozóinkat és segítőinket illeti a köszönet.

Az újlaki Sarlós Boldogasszony plébánia karitás csoportja nevében: Szaszovszky József

Visitatio canonica

Dr. Erdő Péter bíboros úr, az Esztergom-Budapesti Főhatóság által kiadott 2010. I. számú körlevelében jelezte, hogy az „Apostolorum successores” kezdetű dokumentum szellemében, főpásztori kötelességének eleget téve, a főegyházmegyében főpásztori látogatást (visitatio canonica) végez. Ezt követően az érsekség egy 29 oldalas nyomtatványt is küldött, amelyben a legfontosabb irányelveket is közölte. A képviselőtestületi 2010. szeptember 12-i ülésen röviden megbeszéltük a főpásztori látogatás célját, és a látogatás általános irányelveit. Ezzel együtt a felkészülést is elkezdtük. A képviselőtest munkacsoportjainak vezetői megkapták a tevékenységüket érintő kérdéseket. Arról is határozat született, hogy a közeljövőben az egyes csoportok összejönnek és megkezdik a kérdőívek kitöltését. Reményünk szerint a látogatásra való felkészülés jó alkalom lesz arra, hogy a plébánia életéről önmagunk számára is átfogó képet kapjunk.

A főpásztori vizitáció 2011. május 27-én (pénteken) és 29-én lesz (vasárnap) lesz, amelynek keretén belül 29-én vasárnap a bíboros úr kiszolgáltatja a bérálás szentségét. Kérjük a plébánia híveit, hogy imáikkal és munkájukkal segítsék az előkészületeket.

Érdekességgéppen közöljük az 1846-os főpásztori látogatásakor készített latin nyelvű jegyzőkönyv egy részletének magyar nyelvre való fordítását, amelyet Dr. Szaszovszky József végzett:

IX. A plébánia népéről (De populo parochiano)

1./ Milyen nyelvű a plébánia népe? Az anyaegyházban és a filiálékban? Valamennyien katolikusok-e, vagy nemkatolikusok is keveredtek közéjük? Milyen arányú ezek száma a katolikusokhoz viszonyítva?

2./ Milyenek a plébánia népének erkölcei?

Vallásos-e, tiszteli-e a szertartásokat és az Egyház tanítóit? Soraiban súlyosabb ellenségeskedés, a házastársak önkényes elválása dívik-e? Ezek megszüntetésére alkalmaznak-e megfelelő orvosságokat?

A plébánia hívei gondosan megtartják-e a vallást és a húsvéti szentáldozást? Nincsenek-e közöttük istenkáromlók, ünnepeknek, böjtöknek megszegői stb.? Ezek kijavítására intve, a szentbeszédekben és más alkalmakkor tartanak-e akár alkalmas, akár alkalmatlan buzdításokat?

A plébánia népe teljes egészében német nyelvű az anyaegyházban és a filiálékban.

A lakosok száma pedig az elmúlt évi összeírás szerint összesen 3676 lelket tesz ki, akik közül 3181 katolikus, 33 ágostai hitvallású, 12 a helvét hitvalláshoz tartozó, 1 nem egyesült görög [ritusú], 404 zsidó. A Szt. Margit szigeti filiában 40, csupa katolikus lélek; Scheinthal birtokon 5 azonképpen katolikus lélek. Az itteni nép dolgos, serény, engedelmes és a papot tisztelő, szívesen vesz részt a szent liturgiában és tartja tiszteletben az isteni törvényeket és az egyház tanítóit. Ámbár már itt is, különösképpen a gazdagok és a magasabb állásúak körében, kezd gyökeret verni a közömbösség és az isteni dolgok semmibe vétele.

A házasfelek közti veszekedések gyakoriak.

Ezek elsimítása sok fáradságot és elfoglaltságot okoz a plébánosnak; részben a férjek durvaságából és iszákosságából erednek, részben azonban némely asszonyok uralkodni és férjüket gyalázní vágyásából.

A házastársak önkényes elválása is előfordul, ezek megszüntetésére a plébános, amennyire lehetséges és a lelkipásztori bölcsesség javallja, mindent megpróbál, és ha békés eszközökkel nem jut eredményre, segítségül hívja a polgári igazságszolgáltatást is.

A húsvéti gyónást és áldozást valamennyien elvégzik. A legtöbb munkásember, különösképpen a szőlőművesek, szombati napokon húst eszik, és a negyvennapos böjt alól különböző ürüggyekkel megpróbálja felmentetni magát.

Újlaki emlékek nyomában (XV.)

A vízügyi krónikák szerint a középkorban 1414-1416 körül Zsigmond király, majd 1470-ben Mátyás építtetett szivattyús vízművet a budavári királyi palota ellátására. Mindkét vízmű a Svábhegy két forrásának vizét juttatta a Szentháromság tér medencéibe és csurgóiba. A török megszállás alatt tönkrement vízművet 1782-ben újjáépítették, és a XIX. század elején is használták. Az 1800-as években egyre nagyobb figyelem irányult a fejlődésnek indult Pest és Buda vízellátásának megoldására. A városi életforma fontos feltételét jelentő víz- és csatornahálózat kiépítésének igénye azonban csak a század második felében jelentkezett komolyabb formában.

1856-ban Budán üzembe helyezték az első magyar gőzüzemű vízművet, amelynek építését ADAM CLARK irányította. Ez a vízmű 2000 m³/nap szűrt Duna-vizet szivattyúzott a Várba, amit egy 6200 méter hosszúságú vezetékrendszer 8 közkútba és 38 épületbe juttatott el. *Buda és Pest lakosai egyéb helyeken a kutak vizét itták, vagy kocsin hordóban, számárháton puttonyokban szállított Duna-vizet használtak.* 1857-ben magánvállalkozók ajánlottak a főváros jó minőségű ivóvízzel való ellátására, de az elképzelés iránt csak az 1866-os kolerajárvány után mutatkozott érdeklődés. [Id. Sali Emil: Budapest közműrendszerei]

A vízigények kielégítésére 1868-ban átadták az ideiglenes pesti vízművet a Hajós [ma Kossuth-] téren, s ezzel megkezdődött az intézményes vízellátás Pest-Buda területén. (Pest város vízigénye ekkor kb. 1850 m³/nap volt.) A közműves vízellátás megindulása után az igények folyamatosan nőttek, ezért a vízhálózat továbbépítésére volt szükség.

Az első végleges, nagy kapacitású vízmű 1881-1882 között Budaújlakon épült WEIN JÁNOS (1829-1908), a budapesti vízvezeték-hálózat egyik tervezője, a Fővárosi Vízművek első igazgatója irányításával. [A kép dr. Kaboldy Péter tulajdona]

A Dunától néhány méternyire kiképzett kutak a parti szűrés elvén működnek. A telepet azért itt létesítették, mert a vizet megsűrítő természetes kavicsréteg ezen a partszakaszon volt a legvastagabb. A telephelyen lévő gépházak a Margit-szigetről átadott vizet és a helyben termelt vizet emelik a budai oldalon a hálózatba. A vízmű kezdetben napi 21 ezer m³ vizet termelt és a budai hegyvidék ellátását biztosította. 1884-87-ben a Margit-hídra szerelt vezetéken keresztül a budaújlaki vizet átvezették Pestre is.

Tíz évvel később elkészült a főváros vízellátásának általános fejlesztési terve, majd néhány év múlva – a vízszolgáltatás egyenletességének biztosítása érdekében –, 1904-ben megépült a 17,5 ezer m³-es gellérthegyi víztároló medence. A fejlesztési terv megvalósítása 1910-ben azzal kezdődött meg, hogy a gellérthegyi medencét összekötötték a budai csőhálózattal.

A budaújlaki vízmű évtizedeken át gőzgépekkel üzemelt, amelyeket a hazai Láng-, és a Röck-féle gépgyárak készítettek. A berendezéseket később többször lecserélték, folyamatosan korszerűsítették, és a gőzgépeket az 1930-as években villamos-erőgépek váltották fel. Ma már a vízmű teljesen automatizált, működését számítógépes távirányítás szabályozza.

A Fővárosi Vízművek 2004-ben ezen a legrégebbi telephelyén helyezte üzembe az első, ultraibolya fénycsővel működő vízfertőtlenítő berendezéseket. A két berendezésben UV-fénycsővek között áramlik át a víz, az ultraibolya sugárzás pedig minden mikroorganizmust elpusztít. Így a korábban használt mennyiségénél 20-30 százalékkal kevesebb klór is elegendő az ivóvíz másodlagos fertőtlenítésére.

A budaújlaki vízmű gépházának az Árpád fejedelem útján álló épülete ipari emlék, amely ma is az eredeti állapotot tükrözi. Az arányos méretű épület szép példája annak a sajátos stílusnak, amely a XIX. század utolsó évtizedeinek kisebb ipari létesítményeit jellemezte.

Miserend:Újlaki plébániatemplom:hétköznapokon: 6³⁰ és 18⁰⁰vasárnap: 9⁰⁰, 10³⁰, 18⁰⁰Szent Mihály kápolna: vasárnap 11⁰⁰Szent István kápolna: hétköznapokon: 17³⁰
vasárnap 9⁰⁰ és 11⁰⁰**Gyóntatás:**

hétfő, kedd, szerda: esti szentmise előtt

csütörtök: esti szentmise után

péntek: 17.³⁰ - 18.³⁰vasárnap: 10.⁰⁰ - 11.³⁰**Szentségimádás:** minden csütörtökön és minden hónap első szombatján az esti szentmisék után ½ 8-ig.**Zsolozsma:** péntek 7⁰⁰; vasárnap 17³⁰**Gyermekeinkért** ajánljuk fel minden hónap 21-én az este 6⁰⁰ (vasárnap a reggel 9⁰⁰) órai szentmisét.**Gyermeket váró házaspárokért** ajánljuk fel minden hónap első szombatján az esti 6 órás szentmisét.**Minden hónap első hétfőjén,** az esti szentmise után **papokért imádkozunk** a Szent Erzsébet hittan teremben.**Plébániánk rendszeres programjai:****Iroda** (Bécsi út 32. Tel: 335-3573):hétfőn és pénteken 10⁰⁰ - 12⁰⁰,kedden, szerdán és csütörtökön 16⁰⁰ - 18⁰⁰.**Karitás:** (Bécsi út 18.): hétfő 17⁰⁰ - 19⁰⁰**Könyvtár:** vasárnap 9⁰⁰ - 10³⁰ között.**Nyugdíjas klub:** minden kedden délelőtt 10⁰⁰ órakor a Szent Erzsébet teremben.**Teadélelőtt:** a hónap második vasárnapján a 9⁰⁰ órai szentmise után, a Szent Erzsébet teremben.**Játszóház:** minden csütörtökön 10-12 óráig a Szent István teremben (Felvilágosítás: Ordódy Klára 20/512-6605)**Kóruspróbák:** kedden és csütörtökön 19⁰⁰-21⁰⁰ a Szent István hittanteremben. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.**Családi események:****A keresztség szentségében részesültek:**

December 19:

Sütő Regina Vivien és Sütő Dorina Borbála;
Benavides-Dobos Mátyás Alexander**2011. Január***„Kelj föl tündökölve, mert jön világosságod, az Úr dicsősége ragyogott rád. Bár még sötétség borítja a földet, sűrű homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az Úr, dicsősége meglátszik rajtad.” (Iz 60,1-2)*

1. Szo.	Szűz Mária, Isten anyja
2. V.	<i>VÍZKERESZT, URUNK MEGJELENÉSE</i>
7. P.	Pennaforti Szent Rajmund pap, szerzetes
9. V.	<i>URUNK MEGKERESZTELKEDÉSE</i>
13. Cs.	Szent Hiláriusz püspök, egyháztanító
15. Szo.	Remete Szent Pál
16. V.	<i>ÉVKÖZI 2. VASÁRNAP</i>
17. H.	Remete Szent Antal apát
18. K.	Árpádházi Szent Margit
20. Cs.	Boldog Özséb, pálos rendalapító
21. P.	Szent Ágnes szűz, vértanú
22. Szo.	Boldog Batthyány László
23. V.	<i>ÉVKÖZI 3. VASÁRNAP</i>
24. H.	Szalézi Szent Ferenc püspök, egyháztanító
25. K.	Szent Pál apostol megtérése
26. Sz.	Szent Timóteus püspök
27. Cs.	Merici Szent Angéla szűz, nevelő
28. P.	Aquinói Szent Tamás áldozópap és egyháztanító
29. V.	<i>ÉVKÖZI 4. VASÁRNAP</i>
31. H.	Bosco Szent János áldozópap

Halottaink:Pika Ottóné (86),
Tóth Lajosné (89),
Tar Imréné (93),
Pataki Sándor (64),
Zimonyi Alfréd (87),
Dr. Szeredi Ervin (82),
Dr. Göllner Barnabásné (95),
Tóth János (77)

Újlaki Hangok az Újlaki Katolikus Plébánia lapja, megjelenik havonta. **Kiadja:** Újlaki Sarlós Boldogasszony Plébánia, 1023 Budapest, Bécsi út 32. **Felelős szerkesztő:** Dr. Beran Ferenc plébános, cikkeket-híreket az ujlakiplebanos@gmail.com címre, vagy a Felhévizi úti postaládába várjuk, **lapzártá:** minden hónap 20-a.

ÁLDOTT ÚJ ESZTENDŐT KÍVÁNUNK!